

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ХОРОВИЙ КЛАС»**

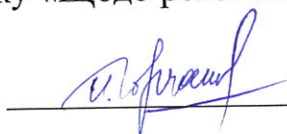
Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Дніпро
2025**

Розробник: викладач вищої категорії ЦК «Хорове диригування» Черниш Я.О.

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Хоровий клас» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планом підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОПП

Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Хоровий клас» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова ради

Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Хоровий клас» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Хорове диригування» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «26» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії
«Хорове диригування»

Людмила ДУДАРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС –19	Галузь знань 02- «Культура і мистецтво»	Нормативна
	Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки I – III
Загальна кількість годин – 570	Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»	Семестри I – VI
Вид контролю - залік VI семестр	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Практичні заняття – 570 годин

Хоровий клас є одним з основних дисциплін навчального плану, обумовлюючих професійну підготовку здобувачів. Хоровий клас розвиває художній смак, сприяє вихованню почуття взаємної підтримки, відповідальності та дисципліни, підвищує загальну музичну культуру здобувачів.

Програма враховує принцип комплексного вивчення здобувачами спеціальних предметів, який передбачає оволодіння ними поряд зі співом ланкою інших спеціальних дисциплін: “Читка з листа”, “Вокал”, “Історія музики”, музично-теоретичними дисциплінами. Програма дотримується вимог сучасності та специфіки фахової підготовки здобувачів у мистецькому напрямку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу:

- набуття виконавського досвіду у якості артисту хору;
- придбання здобувачами досвіду хорового виконавства;

Завдання курсу:

- набуття вокально-хорових навичок;
- ознайомлення з хоровим репертуаром, кращими зразками сучасної хорової музики.
- свідоме відношення до вказівок диригента, розуміння диригентського жесту.

- набуття практичного досвіду у хоровій та ансамблевій роботі;
- формування вміння використовувати знання у самостійній роботі над виконавською інтерпретацією хорового твору;
- поглиблення та закріплення навичок та знань, отриманих в процесі вивчення спеціальних дисциплін;
- створення творчої атмосфери, що сприятиме формуванню особистості здобувачів;
- виховання у здобувачів творчої волі, почуття стилю, прагнення до самовдосконалення;
- вміння працювати у колективній роботі на сцені.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- загальні форми організації виконавської діяльності хорового колективу;
- засоби взаємодії диригента з хоровим колективом;
- специфіку роботи над вокально-хоровими навичками, основні хорові стилі та жанри;
- специфіку оперного репертуару.

вміти:

- вокально та художньо якісно виконувати твори у хоровому колективі;
- аналізувати власне виконання, виховувати навички чистого інтонування у хорі без шкоди для вокальної індивідуальності;
- розуміти диригентський жест;
- розробляти та реалізовувати творчі проекти за участю хорового колективу.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі мають набути такі компетенції:

Інтегральні компетенції (ІК)

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

Спеціальні компетентності:

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

Програмні результати навчання:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Хоровий спів є найпоширенішим серед багатьох різновидів жанрів музичного мистецтва. Завдяки різнобарвній палітрі хорових прийомів та тембрів, стильовій та жанровій багатогранності, яскравості та здатності всебічно відтворити життя і навколишній світ, хоровий спів здатний справляти надзвичайний емоційний вплив на слухачів. На заняттях з «Хорового класу» треба формувати свідоме відношення здобувачів до роду діяльності, концентрувати їх увагу на слуховому самоконтролі, та на здатності аналізувати власне звукоутворення, виховувати навички чистого інтонування без шкоди для вокальної індивідуальності. Система навчання співака-хориста повинна забезпечити повноцінну професійну фахову освіту та творчий розвиток особистості майбутнього вокаліста, сприяти подальшому розвитку вокальної та хорової України.

Курс «Хорового класу» вивчається здобувачами з 1 по 3 курси. Хоровий клас має фундаментальне значення у вихованні студентів, оскільки інтегрує музично-теоретичні знання, диригентські вміння та вокально-хорову практику, забезпечуючи всебічну підготовку фахівця до педагогічної та концертної діяльності.

На заняттях з «Хорового класу» практикуються різні форми роботи: читка з листа (нового твору), відпрацювання робочого матеріалу, бесіда-аналіз про твір, робота по партіям, постановка рухів. Важливим аспектом в хоровій роботі є вдосконаленням вокально-хорових навичок: співацького дихання, звукоутворення, розширення діапазону, вирівнювання регістрового звучання, дикцією. Основними особливостями в вокально хоровій роботі є поєднання навчальної та виконавської діяльності, диференційний підхід, тому що у колективі навчаються студенти з різними голосовими можливостями й рівнем підготовки, тому керівник має враховувати індивідуальні особливості, застосовувати методи корекції звучання та рівномірного розподілу партій. Важливим моментом у хоровому вихованні є виховання професійної самостійності та формування комунікативних і лідерських навичок. Спільна робота в хорі розвиває вміння взаємодіяти з колективом, слухати партнера, узгоджувати власне виконання із загальним звучанням.

Репертуарна політика у хорову класі дуже різноманітна: це твори західно-європейських авторів, сучасних композиторів, класиків, духовні концерти, обробки українських пісень, та інші. Вирішальне значення репертуару для виховання хористів взагалі важко переоцінити. Вдало підібраний, здатний зацікавити здобувачів хоровий репертуар, перш за все, сприяє побудові творчої атмосфери в хоровому класі. А творча атмосфера, як відомо, є основним

двигуном у розвитку особистості, що займається художньою діяльністю. Репертуар формує естетичний смак, уяву про стилі та жанри хорової музики, про історичні епохи її розвитку, застосування в ній різних музичних форм, про різноманітність характеру виконання та інтерпретації хорових творів. Хоровій музиці, як і вокальній, притаманний синтез слова та музичної інтонації, це споріднює обидва види мистецтва, допомагає сприймати їх як такі, що «витікають» один з другого, та спираються друг на друга. Важливо, щоб при підборі хорового матеріалу хормейстер включав в роботу хорового класу і класичні твори, і партитури із супроводом інструментальної групи, камерного оркестру, твори без супроводу.

Протягом навчального року здобувачі – хористи виконують хорові мініатюри, твори із супроводом, хорові концерти, кантати та сцени з опер.

Хоровий спів для здобувачів як колективний творчий захід, має розширити палітру звукових та тембрових уявлень і таким чином сприяти їх естетично-мистецькому зростанню.

Орієнтовний репертуарний список:

Духовна хорова музика

Р. Твардовський - «Благослови, душе моя, Господа»

Ю. Черепухін - «Славимо»

І. Алексійчук - «Свят, свят, свят, Господь Саваоф»

А. Ведель – Хоровий концерт № 9

М. Ведерніков – Різдвяний концерт

Д. Бортнянський – Хоровий концерт №4, №21

Л. Дичко – «Благослови, душе моя, Господа»

М. Шмелькова – «Под Твою милость»

О. Юнек – «От юности моя»

О. Юнек – «Богородице Дево, радуйся»

В. Ходош – «Ангеле Божий»

Г. Гаврилець – «Боже мій»

Українська хорова класика

В. Іконник – «Ніч»

М. Леонтович – обробки українських народних пісень

Д. Січинський – «Дніпро реве»

Б. Лятошинський – «Тече вода в синє море»

П. Майборода – хорова поема «Тополя»

Л. Ревуцький – кантата «Хустина»

М. Колеса – «Зоряна ніч»

Л. Ревуцький – «Ой, чого ти почорніло»

К. Стеценко - «Веснянка»

Сучасна українська музика

В. Мартинюк – «Мова золота»

В. Мартинюк – «Чистий кришталь»

В. Мартинюк – «Яблунева, солов'їна»

В. Мартинюк – «Зове рідна мати»

М. Шух – «Закликання весни»

О. Майовський – «Вечоріє»

Л. Дичко - «Замок Шамбор» з циклу «Замки Луари»

Л. Дичко - «Сонячний струм»

Л. Дичко – хорова фантазія «Лісові далі»

В. Сильвестров – Триптих «Алілуя»

А. Гайденко – «Щедрий вечір»

Є. Станкович – «Заключні купала»

О. Скрипник – «Свято Яна»

А. Гайденко – Різдвяний спогад «Колядники»

Г. Гаврилець - «Засвічу свічу»

В. Скуратовський –цикл «П'ять струн України»

В. Степурко – Псалом 69

Твори крупної форми

Ф. Лист – «Missa Choralis»

А. Шнітке –Реквієм

Ф. Пуленк –Меса «Gloria»

Ф. Пуленк – кантата «Засуха»

А. Вівальді – Меса «Gloria»

Й.С.Бах - Меса h-moll

Й.С.Бах- Кантата 21

Дж. Россіні –Маленька урочиста меса

К. Тортора - «Gloria»

Дж. Ратгер – Магніфікат

Г.Ф.Гендель – «Аліллуйя»

Ю. Буцко – кантата «Весільні пісні»

В. Мартинюк - хорова поема «Маруся Богуславка»

Зарубіжна хорова музика

М. Доул - «Soon I Will Be Done»

Р. Шуман - «Цигане»

Ф. Пуленк – кантата «Засуха»
Ф. Пуленк – кантата «Gloria»
К. Орф - «O, Fortuna»
Е. Вітакре - «Lux aurumque»
Я. Бусто – «Ave Maria»

Твори а cappella:

О. Некрасов	«Весна наша з квітами»
М. Парцхаладзе	«Озеро»
Т. Фетке	«Молитва»
М. Скорик	«Пори року»
М. Левандо	Хоровий цикл «День»
О. Некрасов	«Сива зозуленько, не літай раненько»
Г. Гаврілець	«Засвічу свічу»
В. Мартинюк	«Зове рідна мати»
В. Мартинюк	хори з опери «Як в далеку давнину»
Л. Дичко	«Замок Шамбор»
М. Шух	«І хмари пливуть»
Е. Morricone	«Гобой Габриеля»
Н. Mancini	«Moon River»
	«Autumn Leaves»
І. Алексійчук	«Ой на горі калина»
А. Авдієвський	«Колискова»
	«Ой там, за лісочком»
А. Брукнер	«Ave Maria»
І. Гайденок	«Дивна ніч»
О. Кошиць	«На вулиці скрипка грає»
І. Шамо	«Зимова акварель»
УНП в обр. М. Ракова	«Ой, дуб, дуба»
К. Стеценко	«Ой, там, за горою»
К. Стеценко	«Павочка ходить»
К. Стеценко	«Ой у полі три тополі»
О. Некрасов	«Сива зозуленько, не літай раненько»
УНП в обр. М. Леонтовича	«Закувала зозуленька»
УНП в обр. М. Леонтовича	«Ой сивая зозуленька»
УНП в обр. М. Леонтовича	«Нарвала квіточок»
УНП в обр. О. Яковчука	«Налетіли журавлі»
УНП в обр. О. Яковчука	«Зашуміла ліщинонька»

Твори із супроводом:

Л. Керубіні
В. Крахмаль
В. Крахмаль
В. Крахмаль
М. Кажлаев
В. Мартинюк
Bob Chilcott
Г. Форе
В. Сапелкін
О. Карабиць
Р. Газізов
R.Hawkins
A.L.Webber
Л. Шукайло
Д. Гершвін
М. Charpentier
J. Fux

«Реквієм» 1 ч.
«Парус»
«Туча»
«Вокаліз»
«Зорю б'ють»
Хори з опери «Як в далеку давнину»
«A little jazz mass»
«Agnus Day»(номер з реквієму)
«У садочку май»
«Де вітер землю голубить»
«Пори року»
«O Happy Day»
«Memory»
«Вокаліз»
«Коханий мій»
«Swingthe Prelude»
«Brightenthe day»

Опери:

Б. Сметана хор
Дж. Верді хор
Дж. Верді
Дж. Верді
Ж. Масне
Ж. Бізе
Д. Пуччіні
Г. Доницетті
С.Г. Артемовський
М. Лисенко
Г. Персл
К. Данькевич
М. Леонтович
В. Моцарт
В. Моцарт
В. Моцарт
Й. Штраус

«Продана наречена»
«Хто там з перемогою до слави» з опери «Аїда»
хор «Тихо, тихо» з опери «Ріголето»
«Фальстаф»
«Попелюшка»
хорові номери з опери «Кармен»
«Сестра Анжеліка»
«Viva la Mamma»
«Запорожець за Дунаєм»
«Наталка Полтавка»
«Дідона та Еней»
«Назар Стодоля»
«На русалчин Великдень»
«Фігаро»
«Cosi fan tutte»
«Чарівна флейта»
«Летюча миша»

4. Структура навчальної дисципліни

Дисципліна «Хоровий клас» вивчається з I по III курси і розподіляється на 6 семестрів. Наприкінці кожного семестру проводяться контрольні заходи з оцінюванням; наприкінці VI семестру – залік.

5. Теми занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	«Формування вокально-хорових навичок»: <ul style="list-style-type: none">• Специфіка синтезу слова і музики у хоровому творі;• Значення тембрального ансамблю у формуванні якісної хорової звучності;• Роль фактури у становленні загальної драматургії хорового твору;• Робота над елементами хорової звучності.	150
2	«Розкриття ідейно-художньої концепції хорового твору»: <ul style="list-style-type: none">• Виразові, художні та технічні засоби хорового виконавства;• Втілення емоційно-образного змісту хорового твору у контексті його жанрово-стилістичної моделі;• Інтенаційна природа музичної мови хорового твору.	150
3	«Підготовка концертної програми (оперної постановки) з хоровим колективом»: <ul style="list-style-type: none">• Специфіка інтерпретаційного рішення хорових творів різних жанрів та стилів;• Специфіка концертно-виконавської роботи хорового колективу;• Особливості хорової роботи в оперній постановці	270
	Всього за навчальним планом	570

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

**8. Теми самостійних занять
навчальним планом не передбачені**

**9. Індивідуальні заняття
навчальним планом не передбачені**

10. Методи та технології навчання

- пояснювально-ілюстративний (розповідь-пояснення, вокальна подача, жести, виконання викладачем коротких фрагментів)
- репродуктивний (здобувачі повторюють дії викладача)
- практичні методи (вправи)
- аналітично-синтетичний метод (аналіз партитури, вокально-хорові складнощі, поєднання аналізу з практичним виконанням)
- метод художнього узагальнення (формування у здобувачів розуміння художнього образу твору)
- метод стимулювання інтересу до навчання

11. Методи та критерії оцінювання

Поточний контроль знань з навчальної дисципліни «Хоровий клас» здійснюється за модульно-рейтинговою системою у процесі проведення модульних контролів, перевірки рівня знань, умінь та навичок.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, що мають на меті перевірку знань та готовність здобувача до виконання поставлених професійних завдань (здача хорових партій, участь у концертах, творчих заходах);

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі проведення семестрового заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Передбачає здачу хорових партій напам'ять, виступ в якості співака хору у концерті.

Творче спілкування у хоровому колективі забезпечує кращі можливості персоналізації, сприяє розвитку особистості, знімає психологічні бар'єри між здобувачами різних курсів та різного рівня підготовки, бо вони роблять одну справу – разом відтворюють музику. Перевага групової форми навчання у цьому разі не викликає сумнівів. На заняттях з хорового класу керівник-хормейстер повинен виховувати зацікавленість в результатах сумісної діяльності. Оцінка особистого внеску здобувача в загальну справу може стимулювати цей процес. Успішність є основним показником досягнень здобувачів на протязі всього часу навчання. Оцінка має об'єктивно відтворювати рівень засвоєння матеріалу. Однак треба зауважити, що при груповій формі навчання оцінка виступає як фактор міжособистісних стосунків здобувачів, і увага групи зазвичай прикута до тих, які краще справляються з завданням. Орієнтація на талановитих, яскравих здобувачів, що навчаються на «відмінно» дає можливість керувати процесом формування естетичних та

культурних цінностей. Оцінювання рівня навчання здобувачів у хоровому класі може проходити по різному. Це і виконання хорового твору квартетами, дуетами, тріо, індивідуальне виконання хорової партії. При підведенні загальної семестрової оцінки треба враховувати не тільки знання музичного матеріалу, а і систематичність відвідувань занять.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни «Хоровий клас»

Здобувач освіти отримує «*Зараховано*» у випадку, якщо демонструє:

- **відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок**
здобувач глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює, володіє вокально-хоровими навичками, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал. Здобувач досконало володіє технікою, яка підпорядкована яскравому втіленню стилю, змісту та емоційно-образній сфері творів програми; демонструє діапазон звукових барв, метро-ритмічної структури, розуміння особливостей фразування, артикуляції, вільне володіння штриховою технікою. Здобувачу притаманні артистизм і яскравість виконання. Виконання відрізняє висока точність нот та чисте інтонування.
- **вище середнього рівня з кількома помилками**
здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, зріле, переконливе виконавське мислення та розуміння стилю хорового твору; ритмічна організованість і дисципліна; відсутність текстових помилок; чисте інтонування, органічний артистизм у концертному виконанні.
- **вище середнього рівня з кількома помилками**
здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, зріле, переконливе виконавське мислення та розуміння стилю хорового твору; ритмічна організованість і дисципліна; відсутність текстових помилок; чисте інтонування, органічний артистизм у концертному виконанні.
- **в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок**
здобувач знає хоровий матеріал, не допускає суттєвих недоліків при співі, у достатній мірі володіє вокально-хоровими навичками при виконанні творів. Виступ має певні недоліки, наприклад: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери твору; техніка задовільна, але

недостатньо підпорядкована художнім особливостям твору; мають місце певні недоліки інтонації, метро-ритму, тощо; виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.

- **непогано, але зі значною кількістю недоліків)**

здобувач володіє навчальним матеріалом не впевнено, або володіє частиною навчального матеріалу. в цілому достатньо стабільна якість виконання, швидка реакція на помилки, яка допомагає контролювати виконання, точний ритм, відчутне почуття форми та деталей твору. Присутнє неякісне звуковидобування та непродумане фразування, хитка інтонація.

Здобувач освіти отримує *«Незараховано»* у випадку, якщо:

- здобувач не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує свою партію, с зупинками.
- здобувач не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує свою партію. Слабо виражене знання музичного тексту. Мінімальні вокально-хорові навички.

12.Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали (нотні матеріали)

12.2 Архівні та бібліотечні каталоги

12.3 Робоча програма з навчальної дисципліни

12.4 Силабус с навчальної дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Апалькова І. Довідник хормейстера. Канів: Склянка Часу/Zeitglas, 2020. 94 с. [in Ukrainian]
2. Голяка Г. Проблема репертуару у виконавському мистецтві. Актуальні питання гуманітарних наук. 36.1. 2021. С 55-59. [in Ukrainian]
3. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика навчальний посібник. Луцьк, 2022. 170 с. [in Ukrainian]

4. Кириленко Я. Вокально-ансамблеве та диригентське мистецтво: інноваційні підходи до підготовки фахівців. Lima, Peru – Kyiv, Ukraine 2023 С. 317 [in Ukrainian]
5. Кирейко В. Д. Десять українських народних пісень з Полтавщини. [Ноти] : для голосу і фортепіано : навчально-методичний посібник для студентів мистецьких закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації / Віталій Кирейко ; упорядники І.В. Шестеренко та В.А. Цюпак Карабулут ; ред. нотного тексту І.В. Шестеренко.- Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2024. 56 с. [in Ukrainian]
6. Маленька українка» Валентини Мартинюк — від солоспіву до відео кліпу // Брондзя (Мартинюк) В. М., Овчарова С. В., Роюк Н. В. «Музикознавча думка Дніпропетровщини». Вип. 22 (1, 2022) Дніпро, 2022. [in Ukrainian]
7. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Третя частина. – Львів: Галицький друкар, 2021.
8. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Четверта частина. – Львів: Галицький друкар, 2022. 263 с. [in Ukrainian]
9. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», П'ята частина. – Львів: Галицький друкар, 2023. 296 с. [in Ukrainian]
10. Мартин З. «Сходінками хорової майстерності», Друга частина. – Львів: Галицький друкар, 2020. 183 с. [in Ukrainian]
11. Мережко Ю.В., Шепеленко Г.Б. Вокальні твори українських композиторів кінця ХІХ – початку ХХІ століття: навч.-метод. посіб. для студентів ВЗО / Ю.В. Мережко, Г.Б. Шепеленко; Київ: Інтерсервіс, 2020. 180 с. [in Ukrainian]
12. Протопопова О. «Хори». Видавництво «Мелосвіт». 2021. с.40
13. Світлайло С. «Підготовка викладачів музичного мистецтва у класі вокального ансамблю». Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. № 3. С. 180 -184. [in Ukrainian]
14. Сточанська М. П., Чернецька Н. Г. Аранжування для вокального ансамблю у супроводі бандур [Ноти]: методичні рекомендації / Мирослава Петрівна Сточанська, Наталія Григорівна Чернецька. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 36 с. 183 с. [in Ukrainian]
15. Томсон З. «Співає камерний хор КМAM імені Р. Глієра». Київ: Муз. Україна, 2021, 164 с.

Додаткова

1. Академічне хорове мистецтво України (історія, теорія, практика, освіта): колективна монографія/ [ред.- упоряд. О. М. Лігус]. Київ: Видавництво Ліра, К., 2017. 220 с.

2. Гобдич М. М., Дондико О. І., Виноградча Д. В. Фах. Фах (диригування). Фах(диригування/спів): метод.вказівки з виконання практичних занять/ М. М. Гобдич, О. І. Дондик, Д. В. Виноградча; [ред.-упоряд. О. І. Дондик]. Київ: Видавництво Ліра, К, 2017. 64с.
3. Горбатенко Г. Хорові твори сучасних українських композиторів Київської школи. Київ: Державне спеціалізоване видавництво «Музична Україна», 2016. 184 с.
4. Грушецька О., Черниш Я., Громченко Н. Сучасна українська хорова література. Навчальний посібник. Дніпро ЛІРА, 2018. 77 с.
5. Степаненко М. Вибрані хорові твори для мішаного хору a cappella. Київ : видавництво Гроно, 2015. 32 с.
6. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів / Л. І. Серганюк /Навчально – методичний посібник / Івано-Франківськ, 2012. 440 с.
7. Степаненко М. Вибрані хорові твори для мішаного хору a cappella. Київ : видавництво Гроно, 2015. 32 с
8. Яковчук О. Обробки українських народних пісень для жіночого голосу. Київ: Спринт-центр, 2019. 59 с.
9. Яструб О. Духовні хорові твори українських композиторів першої третини ХХ століття: жанрово-стильові та виконавські принципи // Мистецтво та культура: теорія і практика. 2024. Вип. 3. С.58-63.
10. Щербій С. О. Розвиток хорового мислення у студентів за допомогою навчальної дисципліни «Хорова література» // Actual Problems of Learning and Teaching Methods: зб. наук. пр. Відень, Австрія, 2022. С.46-50.

14. Інформаційні ресурси:

1. Дніпровська обласна універсальна бібліотека URL: <https://www.libr.dp.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Електронна бібліотека «Культура України» URL: <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
4. Classical Net URL: <http://www.classical.net/>
5. Classical Sheet Music Downloads <https://www.virtualsheetmusic.com/>
6. Р. Шуман ораторія «Рай та Пері» (фрагменти). URL: https://youtu.be/e_pTZq-seQY
7. George Crumb: Star-Child (1977). URL: <https://youtu.be/UY2GRsBrdxI>

8. Жанри хорової музики: пісня, обробка, мініатюра, кантата, ораторія + завдання. Музична література. URL: https://youtu.be/xtZnLtp_frc
9. Марта Кузій. Опера або чому це квінтесенція музики. Емоція: трагедія. URL: <https://youtu.be/XWBV2BQOpjs>
- 10.«Прекрасна епоха опери. Чи ні?» Барокова опера XVII-XVIII ст. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pfHa4ypOLhc&t=15s>
<http://www.fainer.com.ua/noti.htm>